

CULTURES

Formosa tradueix al català un llibre de Brecht reeditat 56 vegades a Alemanya

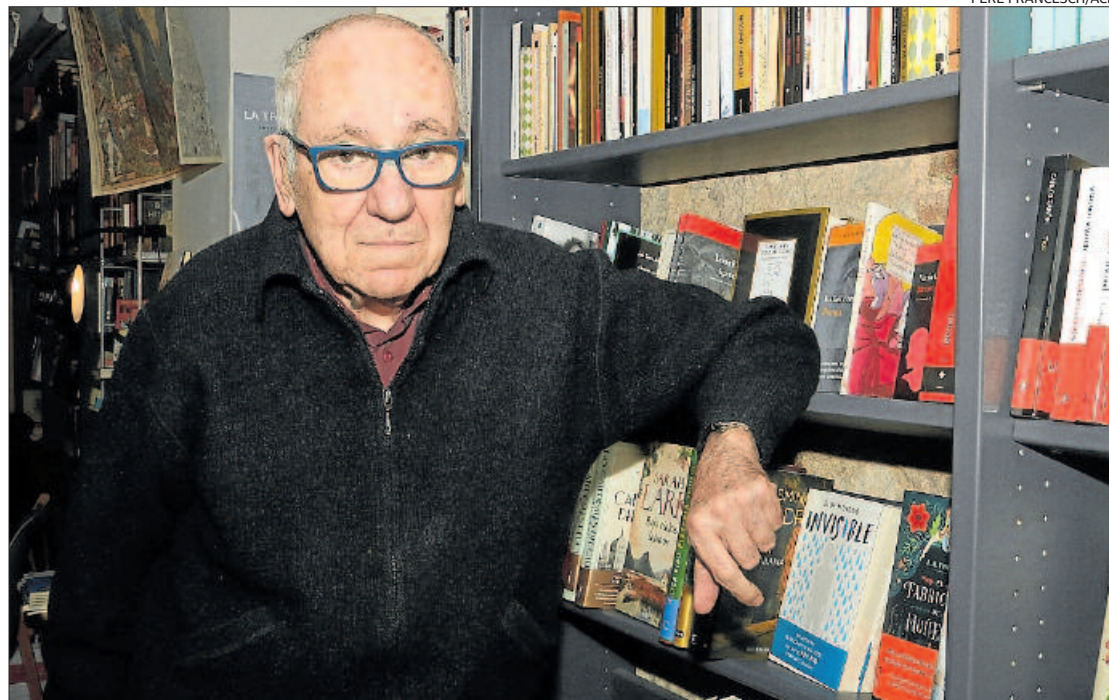
► El poeta veí d'Igualada publica en el segell martorellenc Adesiara «Històries de calendari», un recull de proses i poemes de l'influent dramaturg que per primer cop es pot llegir en llengua catalana

TONI MATA I RIU BARCELONA

La memòria de Feliu Formosa és gairebé tant prodigiosa com la seva passió per Bertolt Brecht, a qui considera «com algú de la família». L'última mostra d'amor per l'autor alemany és la traducció d'*Històries de calendari*, un recull de proses i poemes que el segell Adesiara, de Martorell, publica per primer cop en català. Tota un fita perquè al país d'origen del dramaturg i poeta «ja porten 56 edicions des que es va publicar el 1949», explica l'editor Jordi Raventós.

Feliu Formosa (Sabadell, 1934) ha traduït un centenar de llibres allarg de la seva extensa i reeixida trajectòria, en la qual també destaca la seva producció poètica. Des de fa sis anys, per raons familiars, resideix a Igualada, tot i que manté vincles amb Barcelona. El mes d'octubre passat, la Biblioteca Central de la capital anienca va muntar una exposició que dona testimoni de la seva fecunda carrera literària, de la qual destaca la traducció de tretze obres de teatre de Brecht.

Quatre anys després de portar al català *Devocionari domèstic*, Formosa reincideix a Adesiara amb Brecht signant la traducció d'*Històries de calendari*, un conjunt heterogeni integrat per vuit narracions breus, vuit poemes i una tercera part del llibre *Històries del senyor Keuner*. «Tot això, Brecht ja ho havia publicat anteriorment, i en aquest volum va aplegar aquests materials en els quals trobem personatges que es troben en situacions límit», va explicar ahir Formosa. *El cercle de*

PERE FRANCESCH/ACN

Feliu Formosa, que des de fa uns anys resideix a Igualada, ha traduït tretze obres de teatre de Brecht

guix d'Augsburg, Els dos fills i L'experiment, entre d'altres, són contes contundents plens «d'ironia», tal com va apuntar Raventós. Formosa ja tenia bona part d'aquests textos –que en alguns casos protagonitzen personatges històrics com Juli Cèsar, Sòcrates, Francis Bacon i Giordano Bruno– traduïts, tot i que va reconèixer que el relat *Làvia indigna* «no l'he trobat i l'he traduït de nou». En tot cas, «són contes més alligadoros que didàctics».

La poesia de l'autor nascut el 1898 a Augsburg i que va morir el 1956 a Berlín Oriental també treu el cap a *Històries de calendari*. «Brecht va escriure uns 2.300 poe-

Formosa reincideix a Adesiara i amb Brecht després de publicar, ara fa quatre anys, «Devocionari domèstic»

Per al poeta i traductor, Brecht és un autor «que tant aviat està de moda com oblidat; també a Alemanya»

mes», va apuntar Formosa, que va exercir de professor a l'Institut del Teatre durant un quart de segle. En el volum que publica Adesiara hi ha peces tant dures com *El meu germà era aviador*, que desmitifica l'heroïsmes de la guerra.

«Bertolt Brecht és un autor que tant aviat està de moda com tant aviat oblidat», va indicar Formosa: «I el mateix passa a Alemanya». Obres de teatre com *L'òpera del tres rals* el converteixen en una figura «clau» de la història del teatre contemporani. No obstant, en ser preguntat per la vigència de la seva producció en el segle XXI, Formosa va reconèixer que «com que va revisar i teoritzar molt sobre el que havia de ser el teatre en una època de transformació, la seva dramaturgia conté molts moments d'alligament». Per tant, «quan es volen fer muntatges d'alguna de les seves peces, cal tenir molta imaginació».

Concert de la Capella de Música de la Seu per apropar-se a la ciutadania

REDACCIÓ MANRESA

La basílica de la Seu acollirà dissabte el concert *Passat i present de la Capella de Música de la Seu*, sobre la història de l'entitat. Es farà a 2/4 de 8 del vespre sota el claustre romànic de la Seu i s'ha organitzat amb l'objectiu d'apropar aquesta formació musical a la ciutadania. L'acte és gratuït i forma part del capitalitat cultural.

La Capella de Música de la Seu es va constituir a la capital del Bages el 1611 amb l'objectiu d'enaltir les celebracions litúrgiques amb música i cant. Després de més de 400 anys de la seva creació, actualment continua col·laborant en nombroses celebracions de la parròquia i de la ciutat. Sota la direcció de Mireia Subirana, la formació interpretarà un repertori de peces musicals i d'obres de compositors vinculats a l'entitat i que pertanyen a l'Arxiu de Manuscrits Musicals de la Capella de Música de la Seu. Montserrat Lladó acompanyarà la formació al teclat i la musicòloga Glòria Ballús comentarà les peces explicant-ne les característiques, el compositor i el context, i exposarà quina és la funció i missió de la formació. Igualment, descobrirà les característiques de l'Arxiu Musical de la Seu, format per peces creades exclusivament pel grup musical.

Dissabte es podran escoltar peces com *Responsori de Nadal: quem vidistis pastores*, amb música de Caietà Mensa (1765-1845); *Ave Maria*, amb música de Francisco Escorsell (1829-1900); *Marxa de Sant Ignasi*, versionada per José M. Beobide (1882-1967), i *Glòria de la Missa de la Verge de l'Alba*, amb música de Josep M. Massana (1921-1984).

VIBRANT I NECESSÀRIA

Hem vist nombrosos films sobre la figura de l'infiltrat, però la que signa Spike Lee és singular. El realitzador torna amb un thriller polític que recupera les millors virtuts del seu cinema

CRÍTICA CINEMA

Jordi Bordas

INFILTRADO EN EL KKKLAN

► *Estats Units, 2018. Drama. 128 minuts. Direcció:* Spike Lee. *Guió:* Spike Lee, Kevin Willmott, David Rabinovitz i Charlie Wachtel, basat en el llibre de Ron Stallworth. *Intèrprets:* John David Washington (Ron Stallworth), Adam Driver (Flip Zimmerman), Tophér Grace (David Duke), Laura Harrier (Patrice Dumas), Ryan Eggold (Walter Breachway), Jasper Pääkkönen (Felix), *Pantalles:* Bages Centre (Manresa) i Yelmo (Abrera).

Hi ha històries verídiques que són absolutament inversemblants. Aquest és el cas de l'odissea protagonitzada els anys setenta per un detectiu afroamericà que sembla haver estat escrita pel guionista més embogit i maldestre. Ron Stallworth treballava en el departament de Policia de Colorado Springs quan va idear un pla veritablement eixelebrat: infiltrar-se en el Ku Klux Klan amb la complicitat d'un company jueu, Flip Zimmerman.

Hem vist nombroses pel·lícules, més o menys brillants, sobre la figura de l'infiltrat, però aquesta és vertaderament singular perquè,

d'una banda, ens submergeix en la llegendària organització racista i, d'altra, està amarada d'un fort component testimonial i compromès.

Spike Lee va esdevenir un dels estendards de la cultura afroamericana més combativa a final dels vuitanta amb títols tan icònics com *Haz lo que debas*. Tres dècades més tard, després d'una etapa fosca i irregular, el polèmic realitzador torna al primer pla amb un thriller polític que recupera les millors virtuts del seu cinema: una energia visual envejable al servei d'un discurs ideològic (antirracista i progressista) tan sincer com contundent.

L'autor de *Malcom X*, que també furga en les misèries de Hollywood (les referències a *Lo que el viento se llevó* i *El nacimiento de una nació*), reconstrueix un episodi i una època determinades (l'esperit dels setenta està recreat admirablement), però l'extravertit cineasta vol parlar-nos del passat per confrontar-lo intencionadament amb el present. El feixisme que va combatre valentment Stallworth fa quatre dècades no només no ha de-

saparegut, sinó que ha estat assumit pel mateix president dels Estats Units. I, així, *Infiltrado en el KKKlan* finalitza amb un impactant (i estremidor) fragment documental que ens recorda la tragèdia estatunidenca actual i ens deixa amb un malestar profund. Vibrant, rotunda i absolutament necessària.

John David Washington és Ron Stallworth en el nou film de Spike Lee

